

KESKKONNAAMET

Triin Leetmaa
Riigimetsa Majandamise Keskus
triin.leetmaa@rmk.ee

Teie 28.11.2023

Meie 18.12.2023 nr 7-9/23/23972-2

Seisukoht Saarjõe Tagametsa paisule kärestik-kalapääsu rajamisele

Austatud Triin Leetmaa

Riigimetsa Majandamise Keskuse looduskaitseosakond on kavandamas¹ Järvamaal Saarjõel Tagametsa paisule (katastritunnus 27101:001:0310) kärestik-kalapääsu rajamist. Rändetõke planeeritakse asendada kärestik-kalapääsuga, mille lang jääb eeldatavasti 2% juurde ning mis asub täies mahus paisust allavoolu. Paisjärve likvideerimist ei kavandata, kuid vajadusel alandatakse paisutustaset. Soovite Keskkonnaameti seisukohta kärestik-kalapääsu rajamisele.

Tagametsa pais asub Saarjõe maastikukaitseala² (EELIS kood KLO1000254) Saarjõe piiranguvööndis. Saarjõe maastikukaitseala kuulub ühtlasi Saarjõe loodusala Natura 2000 võrgustikku. Saarjõe maastikukaitseala kaitse-eesmärgid on nimetatud kaitse-eeskirjas §-s 1 lg 1. Saarjõe piiranguvööndi kaitse-eesmärk on poollooduslike koosluste, loodusliku jõe ja maastiku kaitse³. Piiranguvööndis on keelatud veekogude veetaseme ja kaldajoone muutmine ning uute veekogude rajamine⁴.

Alal on inventeeritud maastikukaitseala ja loodusala kaitse-eesmärkides toodud elupaigatüüp jõed ja ojad (3260). Elupaigatüüp hõlmab Eestis vooluveekogude neid lõike, mis on püsinud loodusliku või looduslähedases seisundis. Nendeks on jõed ja ojad, millel on säilinud looduslik meandritega voolusäng, samuti soodid, kärestikud ja joad. Vee kvaliteet ei ole inimtegevuse mõjul oluliselt muutunud. Vees või kaldaribal kasvab haruldasi / ohustatud taimeliike või taimekooslusi, või mis on elupaigaks haruldastele / ohustatud loomaliikidele, või mis on kalade tähtsaks kudemispaigaks.

Saarjõgi on Tagametsa paisust kuni suubumiseni Navesti jõkke arvatud keskkonnaministri määrusega „Lõhe, jõforelli, meriforelli ja harjuse kudemis- ja elupaikade nimistu“ läheliste oluliste kude- ja elupaikade hulka ning sellele rakenduvad looduskaitseaduse § 51 lg 1 alusel täiendavad kaitsemeetmed.

¹ Registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis 28.11.23 nr 7-9/23/23972

² VV 17.08.2006 määrus nr 187 „Saarjõe maastikukaitseala kaitse alla võtmine ja kaitse-eeskiri“ (edaspidi *kaitse-eeskiri*)

³ Kaitse-eeskiri § 13 lg 3

⁴ Kaitse-eeskiri § 15 p 2

Vastavalt Saarjõe maastikukaitseala kaitsekorralduskavale 2014-2023⁵ on Tagametsa pais oluliseks vee-elustiku rändetõkkeks ning selle ümberehitamine on kavandatud I prioriteedi tegevusena. Samuti on kaitsekorralduskava üheks pikaajaliseks kaitse-eesmärgiks Saarjõe kogu kaitsealale jäävas osas vee-elustikule läbitavaks muutmine. Meetmena on toodud Tagametsa paisu ümberehitamine kalapääsu rajamise eesmärgil.

Lähtudes eeltoodust on Keskkonnaameti hinnangul Tagametsa paisu ümberehitamine/kärestik-kalapääsu rajamine vajalik Saarjõe maastikukaitseala kaitse-eesmärkide saavutamiseks. Küll aga ei tohi kavandatavad tööd negatiivselt mõjutada piirnevaid kaitse-eesmärgiks olevaid elupaiku lamminiidud (6450) ja vanad loodusmetsad (9010*).

Kui soovitakse, et kalad võtaksid ala kasutusele koelmuna, siis soovitame kasutada täite pealmises kihis (võimalusel) pestud kruusa fraktsiooniga 16-32, kalda ja põhja kindlustamisel suuremat veerist.

Märgime, et kärestiku rajamisel tuleb taotleda vee erikasutuse keskkonnaluba või veekeskkonnariskiga tegevuse registreerimist, olenevalt uputatavate tahkete ainete või veekogu süvendamise mahtudest (veeseadus § 187 p 8 ja 10; § 196 lg 2 p 2 ja p 5).

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Meeli Kesküla

juhtivspetsialist

looduskasutuse osakond

Nurana Olonen 5865 2539

nurana.olonen@keskkonnaamet.ee

---

⁵ Kättesaadav: <https://eelis.ee/GetFile.aspx?fail=-1982980674>